

Περιεχόμενα Τεύχους

Editorial 1, 2

Νέα 2

Free data 2

Άρθρα 3, 4, 5

Editorial

του Νίκου Λαμπρινού

Νίκος Λαμπρινός,
Πρόεδρος του Κέντρου
Ψηφιακής Γεωγραφικής
Εκπαίδευσης

Αγαπητά μέλη,
Τους μήνες που πέρασαν υπήρξαν μερικές δράσεις σημαντικές για την ανάπτυξη του Κέντρου.

Όπως γράφτηκε στο προηγούμενο τεύχος, το Κέντρο συμμετέχει στο

στο πρόγραμμα Copernicus Academy μέσω της συμμετοχής του ΑΠΘ. Στα πλαίσια αυτά το Κέντρο συμμετέχει και στο EO4GEO

(<http://www.eo4geo.eu/about-eo4geo/>),

πάλι μέσω του ΑΠΘ, ως associated partner, με σκοπό να ενισχύσει και υποστηρίξει τη συγκεκριμένη δράση.

Επίσης, το Κέντρο απέκτησε ένα νέο Τμήμα, το τμήμα Ψηφιακής Ιστορικής Εκπαίδευσης, που θα ενισχύσει την ήδη δυνατή παρουσία των Ιστορικών χαρτών του Κέντρου όχι μόνο ως μία χωρική και χρονική αποτύπωση των ιστορικών γεγονότων αλλά και ως μία ισχυρή διαθεματική προσέγγιση των δύο αντικειμένων.

Εδώ και χρόνια προσπαθώ να απαντήσω στον ερώτημα αν η Γεωγραφία είναι ανιστόρητη ή η Ιστορία αγεωγράφητη, χωρίς να μπορώ να πω ότι έχω καταλήξει κάπου. Ίσως είναι καιρός να αφήσουμε πίσω μας τέτοια ερωτήματα και να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε την συνύπαρξη των δύο αντικειμένων με τη βοήθεια ατόμων που θα έχουν και τις δύο ειδικότητες, του Γεωγράφου και του Ιστορικού. Αυτό δεν αποτελεί δίκη μου ιδέα. Είναι κάτι που εφαρμόζεται σε αρκετά κράτη, τα οποία βέβαια έχουν προωθήσει την γεωγραφία και πέραν της Β γυμνασίου.

Τέλος, άρχισε στο τέλος του Ιουνίου η επιμόρφωση των πρώτων εκπαιδευτικών μέσα από το πρόγραμμα Geommentor. Δύο δημοτικά σχολεία της Θεσσαλονίκης και ένα της Έδεσσας ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα για την πιλοτική εφαρμογή και 12 εκπαιδευτικοί θα επιμορφωθούν στην κατασκευή ψηφιακών διαδικτυακών διαδραστικών χαρτών.

Συνέχεια στη σελ. 2

ΝΕΑ- ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

- Το Κέντρο Ψηφιακής Γεωγραφικής Εκπαίδευσης Εκπαίδευσης έχει νέο Διοικητικό Συμβούλιο.

Μετά από πρόταση του Προέδρου του Κέντρου, τα μέλη του Δ.Σ. ενέκριναν τη σύνθεση του νέου Δ.Σ. το οποίο αποτελείται από τα εξής μέλη:

- 1) Νίκος Λαμπρινός, Καθηγητής ΠΤΔΕ, ΑΠΘ, Πρόεδρος
- 2) Κατερίνα Κλωνάρη, Αναπλ. Καθηγήτρια Τμ. Γεωγραφίας Παν/μιο Αιγαίου, Αναπλ. Πρόεδρος
- 3) Πέρυ Λαφαζάνη, Καθηγήτρια Τμ. Αγρονόμων-Τοπογράφων Μηχανικών, ΑΠΘ, μέλος
- 4) Μαρία Ρεπούση, Καθηγήτρια ΠΤΔΕ, ΑΠΘ, μέλος
- 5) Φανή Σέρογλου, Αναπλ. Καθηγήτρια ΠΤΔΕ, ΑΠΘ, μέλος

Και αναπληρωματικά μέλη:

- 1) Δρ. Μαρία Μαυρομάτη, διδάσκουσα ΠΤΔΕ, ΑΠΘ
- 2) Δρ. Απόστολος Παρασκευάς, Σχολικός Σύμβουλος α/θμιας εκπαίδευσης
- 3) Αντώνης Μουρατίδης, Λέκτορας Τμ. Γεωλογίας, ΑΠΘ.

Διεύρυνση του Κέντρου

Μέσα στον Ιούνιο 2018 το Κέντρο Ψηφιακής Γεωγραφικής Εκπαίδευσης απέκτησε νέο τμήμα έρευνας και ψηφιακών εφαρμογών για τις ανάγκες εκπαίδευσης του αντικειμένου της Ιστορίας. Το τμήμα αυτό το ανέλαβε η κα Μαρία Ρεπούση, Καθηγήτρια Ιστορίας του ΠΤΔΕ, ΑΠΘ σε συνεργασία με την Δρ. Μαρία Μαυρομάτη. Ο λόγος αυτής της διεύρυνσης ήταν για την ενίσχυση της διαθεματικότητας των αντικειμένων της Ιστορίας και Γεωγραφίας. Εξάλλου, πολλές από τις εφαρμογές που γίνονται τα τελευταία χρόνια στο Κέντρο και οι αντίστοιχες αναπτύξεις ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων αφορούν το αντικείμενο της Ιστορίας.

Δωρεάν Δεδομένα – Λογισμικά – άρθρα – βιβλία κλπ.

- Στη <https://blog.gvsig.org/2018/05/07/free-course-about-crime-mapping-gis-in-criminology/> μπορείτε να βρείτε μία σειρά από διαλέξεις που αφορούν το λογισμικό GIS gvSIG. Οι διαλέξεις αυτές αφορούν την χαρτογράφηση της εγκληματικότητας αλλά όμως είναι χωρισμένες σε τμήματα που μπορεί κάποιος να επιλέξει. Έτσι, μπορεί να μάθει για τη χρήση του gvSIG χωρίς απαραίτητα να ασχοληθεί με την εγκληματικότητα. Αν όμως θέλει τότε θα πρέπει να κατεβάσει από την ίδια διεύθυνση τα δεδομένα που αφορούν την Νέα Υόρκη.

Editorial

Συνέχεια από τη σελ. 1

Η επιμόρφωση θα κρατήσει τρεις ημέρες και θα γίνει στις εγκαταστάσεις της Marathon Data Systems στη Θεσσαλονίκη. Τα δε σχολεία θα προμηθευτούν δωρεάν από 50 άδειες των λογισμικών GIS της εταιρείας, ESRI, USA. Από τον Σεπτέμβριο μάλιστα θα ξεκινήσουν και οι εφαρμογές σε project στα σχολεία με τη συμμετοχή των μαθητών τους (όταν θα έχετε στα χέρια σας το τεύχος αυτό οι επιμορφώσεις θα έχουν ήδη γίνει).

Νίκος Λαμπρινός

ΑΡΘΡΟ

Το Τμήμα της Ψηφιακής Ιστορικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Ψηφιακής Γεωγραφικής Εκπαίδευσης

Το Τμήμα Ψηφιακής Ιστορικής Εκπαίδευσης αποτελεί το νέο τμήμα του Κέντρου Ψηφιακής Γεωγραφικής Εκπαίδευσης του ΑΠΘ με έτος ίδρυσης το 2018. Πρόκειται για ένα τμήμα που στοχεύει στην αξιοποίηση των ΤΠΕ και του ψηφιακού περιβάλλοντος στην ιστορική εκπαίδευση.

Η σύμπραξη με το Κέντρο Ψηφιακής Γεωγραφικής Εκπαίδευσης αποφασίστηκε ώστε, μεταξύ άλλων, να επισημοποιηθεί η διεπιστημονική συνεργασία της Ιστορίας και της Γεωγραφίας δια μέσου της τεχνολογίας, κρατώντας ταυτόχρονα και το κάθε αντικείμενο την ταυτότητά του.

Το Τμήμα σταδιακά θα επιδιώξει να συνδεθεί ερευνητικά με διεθνείς οργανισμούς που προάγουν τη διδακτική της ιστορίας και τις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες όπως οι International Society For History Didactics, Euroclio, International Research Association for History and Social Sciences Education και European Association for Digital Humanities, μεταξύ άλλων. Ειδικότερα το Τμήμα σκοπεύει:

- Να προσαρμόσει υπάρχοντα ψηφιακά εργαλεία προκειμένου αυτά να μπορούν να αξιοποιηθούν στην εκπαίδευση στην ιστορία,
- Να δημιουργήσει ψηφιακό υλικό και κατάλληλα ψηφιακά περιβάλλοντα για την διδασκαλία της ιστορίας στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση,
- Να διαχέει την ψηφιακή γνώση αναφορικά με την ιστορία τόσο στο επίπεδο του σχεδιασμού του μαθήματος όσο και στο επίπεδο της πρακτικής του,
- Να παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες και η να διενεργεί ενημερωτικές εκδηλώσεις σε θέματα ψηφιακής ιστορικής εκπαίδευσης,

- Να διεξάγει πρωτογενή έρευνα σε θέματα ψηφιακής ιστορικής εκπαίδευσης,
- Να επιμορφώνει εκπαιδευτικούς σε θέματα διδακτικής της ιστορίας με τη χρήση νέων τεχνολογιών και την εκμάθηση εκπαιδευτικών ηλεκτρονικών για τη διδασκαλία της ιστορίας,
- Να εκπαιδεύει προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος ΠΤΔΕ του ΑΠΘ στη διδασκαλία της ιστορίας με τη χρήση της τεχνολογίας,
- Να συνεργάζεται με τα υπόλοιπα τμήματα του Κέντρου Ψηφιακής Γεωγραφικής Εκπαίδευσης με σκοπό τη δημιουργία ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης καθώς και στους φοιτητές και φοιτήτριες τόσο των Παιδαγωγικών Τμημάτων όσο και των Τμημάτων Ιστορίας.

Το Τμήμα Ψηφιακής Ιστορικής Εκπαίδευσης θα στεγάζεται στο Κέντρο Ψηφιακής Γεωγραφικής Εκπαίδευσης στις εγκαταστάσεις του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΑΠΘ στην οδό Αρχαιολογικού Μουσείου 29, Θεσσαλονίκη (περιοχή Ράδιο Σίτυ).

ΜΕΛΗ:

Ρεπούση Μαρία, Καθηγήτρια ΠΤΔΕ, ΑΠΘ
Δρ. Μαυρομάτη Μαρία, Διδάσκουσα ΠΤΔΕ, ΑΠΘ

ΑΡΘΡΟ

Εκπαιδευτική Επίσκεψη με τη Χρήση Χαρτών και Ψηφιακών Μέσων Προσανατολισμού στο Σέιχ Σου.

Νίκος Αμανατίδης και Χρύσα Γεράνη
1ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο
Θεσσαλονίκης Α.Π.Θ.

Η δεύτερη κατά σειρά εκπαιδευτική δράση του σχολείου μας, αναφορικά με τη χρήση των γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών και προσανατολισμού όπως οι αναλυτικοί γεωγραφικοί χάρτες και τα GPS, (Geographic Positioning Systems), ολοκληρώθηκε με επιτυχία στο περιαστικό δάσος του Σέιχ Σου. Παράλληλα οι μαθητές ασκήθηκαν και στο άθλημα προσανατολισμού orienteering.

Το orienteering είναι ένα άθλημα προσανατολισμού που χρησιμοποιεί ειδικά σχεδιασμένους και λεπτομερείς χάρτες.

Όποιος συμμετέχει υποχρεούται να επισκεφθεί όλα τα σημεία ελέγχου στη σωστή σειρά. Τα σημεία ελέγχου είναι σημειωμένα πάνω στο χάρτη σαν κύκλοι και είναι πάντοτε χαρακτηριστικά του εδάφους που διακρίνονται.

Τα σημεία ελέγχου είναι μεγάλες

τρίπλευρες σημαίες χρώματος πορτοκαλί και άσπρου και είναι τοποθετημένες μέσα στον κύκλο όπως σημειώνεται στο χάρτη. Κάθε σημείο ελέγχου έχει έναν κωδικό αριθμό για αναγνώριση και ένα τρυπητήρι με ένα μοναδικό σύστημα σήμανσης το οποίο χρησιμοποιείται από τους αγωνιζόμενους για να μαρκάρουν την κάρτα τους και να αποδείξουν ότι έχουν

επισκεφθεί το σωστό σημείο ελέγχου (<http://www.orienteering-greece.org/2012/11/07/blog-pos-8>, τελευταία πρόσβαση 22/5/2018).

Όλοι οι συμμετέχοντες μπορούν να διαλέξουν μία διαδρομή που να ταιριάζει στις ικανότητες και στην εμπειρία τους. Δεν είναι απαραίτητο να τρέχει κανείς, κάλλιστα μπορεί κάποιος να περπατήσει, γεγονός που βοηθάει τους ηλικιωμένους ή άτομα με σωματικές αναπηρίες να λάβουν μέρος. Το orienteering είναι ένα ατομικό άθλημα το οποίο απαιτεί αυτοσυγκέντρωση για να διατηρηθεί κανείς πάνω στην επιλεγμένη διαδρομή.

Σύμφωνα με την διεθνή βιβλιογραφία η συμμετοχή ενός ατόμου που θέλει να ξεκινήσει το orienteering προκύπτει από την περιέργεια/επιθυμία που έχει κάποιος για κάτι καινούργιο. Η αγάπη για τα βουνά και γενικότερα για τη φύση,

η ενασχόληση με τον αθλητισμό, η επαφή με το περιβάλλον, το περπάτημα στην φύση, η χρήση πυξίδας, η ανάγνωση των χαρτών, η ιδέα της περιπέτειας και η γνωριμία καινούργιων τόπων, μπορούν να αποτελέσουν ισχυρά κίνητρα για να ασχοληθεί κάποιος με το orienteering (Koukouris, 2005).

Σκοπός του 1ου Πειραματικού Δημοτικού σχολείου Θεσσαλονίκης ήταν να φέρει τα παιδιά σε επαφή με αθλήματα κοντά στην φύση καθώς και την ανάγνωση χαρτών και τον προσανατολισμό σε δασική έκταση ύστερα και από την πρότερη και αρκετά επιτυχή δράση προσανατολισμού και εύρεσης συντεταγμένων στο αστικό

Συνέχεια από τη σελ. 4

στο αστικό περιβάλλον σε συνεργασία με το Κέντρο Ψηφιακής Γεωγραφικής Εκπαίδευσης και τον υπεύθυνο καθηγητή κο Νίκο Λαμπρινό. Οι μαθητές είχαν ως στόχους να γνωρίσουν την χρήση της πυξίδας, να διαβάσουν χάρτες, να ορίσουν διαδρομές και γενικότερα να συνδυάσουν την γνώση με το παιχνίδι. Η ενασχόληση των μαθητών με τέτοιου είδους δραστηριότητες έχει πολλαπλά οφέλη. Στο τομέα της φυσικής αγωγής τα οφέλη σχετίζονται με την α) βελτίωση της φυσικής κατάστασης β) με την βελτίωση της αντιληπτικής και κινητικής ικανότητας, της δύναμης και της ταχύτητας. Στο συναισθηματικό κομμάτι, το orienteering ενισχύει την αυτονομία και την αυτοπεποίθηση αφού οι νέοι αναλαμβάνουν την ευθύνη για τις αποφάσεις τους και δεν διστάζουν να τις υλοποιήσουν. Η ενασχόληση με τα συστήματα GPS, η εύρεση των σημείων ελέγχου μέσα σ' ένα περιαστικό δάσος μετά από επιτυχημένη ανάγνωση του χάρτη προκαλεί στα παιδιά ένα αυθεντικό συναίσθημα επιτυχίας και ευφορίας.

Τέλος η διαθεματική αυτή μάθηση σε υπαίθριο χώρο δίνει νέες προοπτικές στην εκπαίδευση, βελτιώνοντας με τον καλύτερο τρόπο τη σχέση δασκαλου-μαθητή. Παρέχει νέους ορίζοντες στους νεαρούς μαθητές, ενισχύει τις δεξιότητες προσανατολισμού, ψηφιακής χρήσης και επιτυχούς ανάγνωσης χαρτών σε φυσικό περιβάλλον καθώς και την αίσθηση της ομαδικότητας και αλληλοϋποστήριξης μεταξύ των μαθητών αλλά και των δασκάλων τους.

Βιβλιογραφία

- Brennan, Deirdre and Bleakley, Walter (1997) Predictors, Patterns and Policies for Post School Participation. In: Young People's Involvement in Sport. (Eds: Kremer, John and Ogle, Shaun), Routledge, London and New York, pp. 78-98. ISBN 0-415-16650-0 [Book section]
- <http://www.orienteering-greece.org/2012/11/07/blog-pos-8/>
- Koukouris (2005), Beginners' Perspectives of Getting Involved in Orienteering in Greece. Scientific Journal of Orienteering . 2005, Vol. 16, p18-33. 16p.

ΚΑΛΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Η πορεία μας στο δάσος

Twitter: @earthellas